

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 500/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Zemkom, M. Hricku 1832/30, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami Daňového úradu Banská Bystrica č. 100575349/2017, č. 100575934/2017 a č. 100575664/2017 zo 6. apríla 2017 a upovedomeniami o spôsobe vybavenia podnetu Krajskou prokuratúrou v Banskej Bystrici sp. zn. Kd 207/19/6600-6, sp. zn. Kd 208/19/6600-6, sp. zn. Kd 209/19/6600-6 z 15. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a upovedomení a sťažnostný návrh

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

■■■■■, ■■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami Daňového úradu Banská Bystrica (ďalej aj „daňový úrad“ alebo „správca dane“) č. 100575349/2017, č. 100575934/2017 a č. 100575664/2017 zo 6. apríla 2017 (ďalej spolu aj „napadnuté rozhodnutia“) a upovedomeniami o spôsobe vybavenia podnetu Krajskou prokuratúrou v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“) sp. zn. Kd 207/19/6600-6, sp. zn. Kd 208/19/6600-6, sp. zn. Kd 209/19/6600-6 z 15. novembra 2019 (ďalej aj „napadnuté upovedomenia“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že daňový úrad vykonal u sťažovateľa kontrolu, zameranú na oprávnenosť nároku na odpočet dane z pridanej hodnoty za mesiace apríl 1997, máj 1997 a jún 1997. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti popisuje jednotlivé rozhodnutia, ktoré boli vydané, ďalej popisuje jednotlivé konania a rozhodnutia týkajúce sa sankčného úroku, najskôr označeného ako úroku z omeškania, neskôr ako sankčného úroku za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky – oneskorené vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za obdobie apríl 1997, máj 1997 a jún 1997.

3. Daňový úrad Banská Bystrica rozhodnutím č. 100575349/2017 zo 6. apríla 2017 priznal sťažovateľovi úrok z nadmerného odpočtu v sume 9 692,10 € zo sumy vráteného nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie apríl 1997 v sume 36 376,95 €.

4. Daňový úrad Banská Bystrica rozhodnutím č. 100575664/2017 zo 6. apríla 2017 priznal sťažovateľovi úrok z nadmerného odpočtu v sume 10 199,20 € zo sumy vráteného nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie máj 1997 v sume 38 280,06 €.

5. Daňový úrad Banská Bystrica rozhodnutím č. 100575934/2017 zo 6. apríla 2017 priznal sťažovateľovi úrok z nadmerného odpočtu v sume 13 889,10 € zo sumy vráteného nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie jún 1997 v sume 52 129,22 €.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti následne popisuje, že proti napadnutým rozhodnutiam podal podnet na preskúmanie týchto rozhodnutí mimo odvolacieho konania, ktoré Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky vybavilo oznámením pod č. 100690905/2018 č. 100690839/2018 a č. 100690726/2018 z 21. februára 2018, pričom v oznámení konštatovalo, že nezistilo rozpor rozhodnutí so všeobecne záväzným právnym predpisom.

7. Sťažovateľ podal Okresnej prokuratúre Banská Bystrica podnety na preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí. Podnety boli postúpené krajskej prokuratúre ako vecne a miestnej príslušnej, ktorá napadnutými upovedomeniami podnety sťažovateľa odložila.

8. Napadnuté upovedomenia považuje sťažovateľ za arbitrárne a svojvoľné v dôsledku nerešpektovania rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), ako aj čo sa týka vysporiadania sa so začiatkom plynutia dátumu pre výpočet úrokov z omeškania. Sťažovateľ poukazuje na konkrétne rozhodnutia Súdneho dvora, ktoré sú podľa jeho názoru aplikovateľné aj na jeho prípad.

9. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1/Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, práva na ochranu majetku podľa čl. 1/ Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd upovedomením o spôsobe vybavenia podnetu Krajskou prokuratúrou Banská Bystrica sp. zn. Kd 207/19/6600-6 sp. zn. Kd 208/19/6600-6 sp. zn. Kd 209/19/6600-6 všetko zo dňa 15.11.2019 spolu s rozhodnutiami Daňového úradu Banská Bystrica č. 100575349/2017, č. 100575934/2017

a č. 100575664/2017 všetko zo dňa 6.4.2019 (správne má byť 6.4.2017, pozn. ústavného súdu) porušené bolo.

Upovedomenie Krajskej prokuratúry Banská Bystrica pod č. Kd 207/19/6600-6, 208/19/6600-6, 209/19/6600-6 sa spolu s rozhodnutiami Daňového úradu Banská Bystrica č.100575349/2017, č. 100575934/2017 a 100575664/2017 zrušuje a vec vracia na nové rozhodnutie a prejednanie.

Krajská prokuratúra Banská Bystrica je povinná uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.

Finančné riaditeľstvo Banská Bystrica je povinné do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 50.000,-€ na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa,

ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

16. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

19. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou

verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

20. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí a napadnutého upovedomenia, keď tak správca dane, ako aj krajská prokuratúra nerešpektovali judikatúru Súdneho dvora pri určení dátumu, odkedy sa má priznať sankčný úrok za neoprávnene zadržované peňažné prostriedky podľa § 35b zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe, čím podľa názoru sťažovateľa bolo poručené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

21. V úvode posúdenia ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že ústavná sťažnosť obsahuje viacero zjavných nepresností a zrejmých chýb, keď sťažovateľ na viacerých miestach nesprávne zamieňa označenie Daňového úradu Banská Bystrica a jeho rozhodnutí za rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky. Taktiež tieto nepresnosti obsahuje aj priložené plnomocenstvo, ako aj samotný petit ústavnej sťažnosti, kde je uvedený nesprávny dátum napadnutých rozhodnutí. Sťažovateľ k ústavnej sťažnosti zjavne omylom dvakrát predložil kópiu rozhodnutia Daňového úradu Banská Bystrica č. 100575349/2017 zo 6. apríla 2017 a nepredložil ústavnému súdu kópiu rozhodnutia Daňového úradu Banský Bystrica č. 100575664/2017 zo 6. apríla 2017, vo vzťahu ku ktorému taktiež namieta porušenie ním označených práv.

22. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a w) odstrániteľné nedostatky,

môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Na nedostatky návrhu na začatie konania uvedeného v § 42 ods. 2 písm. a) až e), h), m), o), p) a s) až v) ústavný súd navrhovateľa neupozorňuje.

23. V danom prípade ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na odstránenie uvedených nedostatkov (kvalifikované doplnenie ústavnej sťažnosti) z dôvodu, že aj v prípade, ak by sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, ktorá by spĺňala všetky zákonom predpísané náležitosti, existuje tu vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam a napadnutým upovedomeniam dôvod na jej odmietnutie už pri jej predbežnom prerokovaní.

24. Zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013), podľa ktorého ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

25. Vo vzťahu k vymedzenému predmetu konania ústavný súd s poukazom na obsah uvedeného princípu subsidiarity uvádza, že napadnuté rozhodnutia daňového úradu sú rozhodnutiami prvostupňového administratívneho orgánu, proti ktorým bolo podľa § 72 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom a účinnom k 6. aprílu 2017 možné podať do 15 dní od ich doručenia odvolanie. Daňový úrad o tom sťažovateľa v napadnutých rozhodnutiach riadne poučil. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani jej príloh však nevyplýva, že by sa sťažovateľ

proti napadnutým rozhodnutiam daňového úradu odvolal. Z napadnutých upovedomení krajskej prokuratúry vyplýva, že napadnuté rozhodnutia boli sťažovateľovi doručené 10. apríla 2017 a právoplatnosť nadobudli 25. apríla 2017. Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ odvolania ako riadne opravené prostriedky proti napadnutým rozhodnutiam nepodal. Ak by tak urobil, mal by ešte aj možnosť podať proti odvolaciemu rozhodnutiu orgánu verejnej správy (v tomto prípade Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky) správnu žalobu podľa § 177 a nasl. Správneho súdneho poriadku.

26. Nevyužitie zákonnej možnosti podať odvolania nemožno preto nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Uvedené účinné využitie prostriedkov nápravy v riadnom inštančnom postupe nemožno v konaní pred ústavným súdom nahradiť ani podaním podnetu na preskúmanie napadnutých rozhodnutí mimo odvolacieho konania.

27. Uvedené nevyužitie účinných prostriedkov nápravy je potrebné konštatovať aj vo vzťahu k napadnutým upovedomeniam krajskej prokuratúry.

28. Podľa § 36 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor.

29. Ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre zdôraznil, že podnet, ako aj opakovaný podnet sa podľa príslušných ustanovení zákona o prokuratúre považuje za účinný prostriedok ochrany základných práv (m. m. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05). Podnet, ako aj opakovaný podnet totiž zakladá povinnosť prokurátora a následne nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

30. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani jej príloh však nevyplýva, že by sťažovateľ požiadal o preskúmanie zákonnosti svojich podnetov opakovanými podnetmi. Ústavný súd preto aj v tomto prípade konštatuje, že nevyužitie zákonnej možnosti podať opakované podnety nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

31. Keďže sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že odvolanie proti napadnutým rozhodnutiam daňového úradu, resp. opakované podnety nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

32. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

33. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy, alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu